

ULUSLARARASI TURİZM HAREKETLERİ İÇİNDE KAZAKİSTAN'IN YERİ VE ÖNEMİ

Prof. Dr. Ahmet AKTAŞ

Akdeniz Üniversitesi

Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu Müdürü

ÖZET

Turizm ülkelerin ekonomik, politik ve sosyal yaşamlarındaki önemi her geçen gün artmaktadır. Ayrıca turizm, özellikle ikinci dünya savaşından sonra ilk önce iktisatçıların uğraşı alanında incelenmeye alınmış ve bilâhare diğer bilim dallarıyla içiçe olmaya başlamıştır.

Bunun nedeni turizmin mültidisipliner bir bilim dalı olmasındandır. Bugün turizmin iktisat, işletme, hukuk, tıp, mühendislik, coğrafya, sosyoloji, psikoloji, siyaset bilimi gibi dallarla yakın ilişkisi, ortaya yeni ait disiplinler çıkarmıştır. Örneğin, turizm ekonomisi, turizm işletmeciliği, turizm hukuku, turizm sosyolojisi vb. gibi. Bu çalışmada uluslararası turizm hareketlerinin seyri, dünya coğrafyası altında özetle verilmeye çalışılmıştır. Ayrıca konunun ana fikri gereği bu coğrafya içinde Kazakistan'ın yeri ve önemini vurgularken bu anlamda neler yapılması gerektiği konusunda da öneriler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler:

Uluslararası Turizm, Dünya Turizm Coğrafyası, Turizmde Aktivite,
Turizm Bilimi, Kazakistan Turizmi.

GİRİŞ

Ülkelerin turizmi yeni istihdam ve gelir olanağı olarak görmelerinden ya da varolan endüstriyel altyapılarını değiştirme isteklerinden dolayı turizm pazarında rekabet her geçen gün artmaktadır. Turizm talebindeki yeni değişimler, turizm hareketlerinin çevreye minimum derecede zarar verecek yapıda gelişmesi gerekliliğini beraberinde getirmektedir.

Diğer bir değişme de turizm aktivitelerini eğlence ya da oyun fırsatları ile birleştiren insan yapımı atraksiyonlardır (temalı parklar ya da mega resortlar). Son olarak, çoğu turist gönderen ülkedeki değişme de, bu ülkelerin nüfuslarının savaş sonrası nüfus patlaması deneyimi yaşamış olmalarıdır. Kültür turizmi de büyük bir ivme kazanmıştır (*WTO 1997*).

1997 yılı genel değerlendirmelerine dayanılarak ortaya çıkarılan bu sonuçlar, dünya turizm hareketlerinin bugünü ve geleceği hakkında isabetli kararlar alınması konusunda yardımcı olacaktır. Dünya Turizm Örgütü'nün 1997 yılı sonuçlarına göre turist varışlarında %2.9'luk artışla 663 milyon kişi turistik amaçla 448 milyar dolar harcama yapmıştır. Bu gelişmenin oluşmasında, Doğu Asya ve Pasifik bölgesinin 1989'dan beri en kötü turizm yılını yaşamış olmaları etkili olmuştur.

BÖLGESEL İNCELEME

Afrika

Uluslararası Turizm Örgütü'nün (WTO) raporlarına göre Afrika Kıtası güney, doğu, batı, orta ve kuzey olarak bölümlendirilmiştir. Genel olarak Afrika Kıtası uluslararası girişlerinde %4.7'lik artış ve 23 milyon üzerinde turistle turizm gelirlerindeki %4.4'lük daha düşük bir orana rağmen 8.7 milyar dolarlık gelirle 1997 yılını iyi bir performansla tamamlamıştır.

Amerika

Turizm gelirlerinde en büyük pay %6.7'lik artışla Kuzey Amerika'ya aittir. Bir başka ifadeyle Kuzey Amerika, Amerika kıtasına gelen turistlerin %72'sini ve gelirlerin %76.3'ünü elinde bulundurmaktadır.

Karayipler kurvaziyer turizmde Avrupa Birliği ve OECD ülkelerinden gelen taleple büyüme kazanmıştır.

Doğu Asya Pasifik

Dünya Turizm Örgütü'ne göre, Doğu Asya Pasifik ülkeleri yakın geçmişe kadar göstermiş oldukları etkileyici büyümeye rağmen, bazı ülkeler malî piyasalarının baskısı sonucu, büyük miktarda dış borç yükü altında kalmıştır. Amerikan dolarının değer kazanması ise tansiyonu yükseltmiştir. Baskı en çok Tayland'da hissedilmiş, ancak diğer ülkeler de bu baskıdan nasibini almıştır. Örneğin, Filipinler Endonezya ve Malezya gibi. Diğer taraftan Çin, ekonomik gelişimini %18.4'ün üzerinde sürdürmüştür. Bütün bu faktörlerin hem bölgesel hem de uzun destinasyonlara yolculuk talebi üzerinde güçlü etkileri olmuştur. 1997'de Doğu Asya ve Pasifik'te uluslararası turizm, hem turist gelişleri ve hem de turist gelirleri itibariyle düşüş göstermiştir. Rakamsal olarak olayı ifade etmek istediğimizde Doğu Asya Pasifik ülkeleri 1996'ya göre 1997 yılını turist varışlarında %1.1'lik artışla ve turizm gelirlerinde ise %2'lik artışla kapatmışlardır. Bu küçük artışta en büyük paya sahip ülkeler Japonya ve Çin'dir (*WTO, 1997*).

Avrupa

Dünya Turizm Örgütü'ne göre, Avrupa Kıtası uluslararası turizm coğrafyası bakımından Orta ve Doğu Avrupa, Kuzey Avrupa, Güney Avrupa, Batı Avrupa ve Doğu Akdeniz ülkeleri şeklinde bölümlere ayrılmıştır. 1997 yılında Avrupa Kıtasına olan toplam turist girişleri %3.2 oranında ar-

arak 362 milyona ulaşmıştır. Bu sonuç dünya turizm hareketinin %59'u anlamına gelmektedir. Turizm gelirleri %0.9'luk artışla 223 milyar dolar üzerinde gerçekleşmiştir. Bu da dünya turizm gelirlerinin %50'si anlamına gelmektedir.

Avrupa Kıtası'nda turist girişleri ve turizm gelirleri bakımından önemli özellik gösteren ülkeler sıralamasında Fransa, İspanya, İtalya, İngiltere, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Avusturya, Almanya, Rusya Federasyonu, İsviçre, Yunanistan, Portekiz, Türkiye ve Hollanda gibi ülkelerin ilk sıraları aldıkları görülmektedir. Örneğin sıralama turist girişlerine göre Fransa 67 milyon, İspanya 43 milyon, İtalya 34 milyon ve diğerleri şeklinde devam etmektedir. Bu noktada Türkiye'nin konumuna bakıldığında başarılı bir yıl geçirdiği söylenebilir. Bu dönemde Türkiye'yi 9 milyon turist ziyaret etmiş ve turizm gelirleri bakımından onuncu sırada yerini alarak, 7 milyar dolar gelir elde etmiştir. Türkiye 1998 yılında 8 milyar dolarlık bir gelirle yılı kapatmıştır. Aynı şekilde 1999 yılına bakıldığında kesin olmayan rakamlara göre 5.5 milyar dolarlık bir gelirle yılı kapatacağı tahmin edilmektedir. Bu gerileme trendinin arkasında oldukça önemli nedenlerin bulunduğunu Türk turizmcileri bilmektedir. Aslında Türkiye 1999 yılında, 11 milyon turist girişi ve 10 milyar dolar gelir tahminleri yapmıştı. Ancak sonuç hiçte umulduğu gibi olmadı. Üstelik bu durum dolar bazında fiyatların %50-55 oranında düşmesine rağmen ortaya çıkmıştır. Bu konuda mevcut sorunları çözebildiği sürece 6. Beş Yıllık plan hedeflerine ulaşabilecek ve turizm gelirlerinin ihracat içindeki payını arttırabilecektir.

Turizm gelirleri bakımından Avrupa ülkeleri arasında ilk on sırayı İtalya 30 milyar dolar, Fransa 28 milyar dolar, İspanya 27 milyar dolar, İngiltere 20 milyar dolar, Almanya 19 milyar dolar, Avusturya 12 milyar dolar şeklinde almışlardır.

Orta Doğu

Yine Dünya Turizm Örgütü'ne göre Ortadoğu Ülkeleri mevcut raporlarda Körfez Arap Ülkeleri; Mısır, Ürdün, Suriye, Filistin ve diğer ülkeler adı altında; Irak, Libya ve Yemen gösterilmiştir.

Ortadoğu 1996 yılında turist girişlerinde %4.6 büyüme yakalamışken 1997 yılında küçük bir düşüşle %4.1 büyüme oranına ulaşabilmiştir. Bu düşüşte en önemli etki Mısır'da meydana gelen ve özellikle yabancı turistlere yönelik terörist saldırılardır.

Turizm gelirleri bakımından Ortadoğu Ülkeleri bu yılı %10.7'lik büyüme ile 8.5 milyar dolarlık bir gelirle kapatmışlardır.

Turizm gelirlerinde bu artış, Özellikle körfez ülkelerini özelleştirme çabaları İçine sokmuş ve Umman, Kuveyt ve Bahreyn turizm yatırımları başta olmak üzere ekonomilerinde yabancı yatırımcıları desteklemeye başlamışlardır.

Güney Asya

Dünya Turizm Örgütü Güney Asya ülkeleri arasında Bangladeş, Hindistan, İran, Nepal, Pakistan, Sri Lanka, Maldives ve Butan'ı saymaktadır. Aslında Güney Asya ülkeleri 1997 yılında uluslararası turizm hareketlerinde turist girişleri bakımından geçmiş yıllara göre %5'lik artışla 4.6 milyon turisti ağırlamıştır. Turizm gelirlerini de %6.6'lık bir artışla 4.1 milyar dolar seviyesine çıkarmışlardır (WTO, 1998).

Bu pozitif trendden ilk sırada yararlanan ülke Hindistan'dır. Hindistan bölgeye gelen turistlerin %52'sini çekmektedir. Sri Lanka %23.5'lik artışla aynı anlamda ikinci sıraya oturmuştur. Diğer ülkelerin durumu böylece anlaşılmaktadır.

KAZAKİSTAN'IN YERİ VE ÖNEMİ

Yukarıdaki açıklamalarda belirtildiği üzere Dünya Turizm Örgütü uluslararası turizm bakı-

mından dünyayı coğrafi olarak altı temel bölgeye ayırmıştır. Kazakistan açısından ilk akla gelmesi gereken coğrafyanın Asya ya da bir başka deyişle Orta Asya olmasıdır. Ancak Kazakistan'ın böyle bir bölümlendirmede yer almadığı görülmektedir. O zaman akla şu soru geliyor: Kazakistan nerededir?

Kazakistan Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri grubunun içinde ve de Rusya Federasyonu ve diğer Bağımsız Devletler Topluluğu Ülkeleri arasında yer almaktadır. Şimdi, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan ve bunun gibi diğer bağımsız devletler topluluklarının uluslararası turizm hareketleri bakımından dünya coğrafyasında almaları gereken yer, kanımca Orta Asya olmalıdır. Ancak bu olabilirliğin temelinde yatan gerçek ise bu ülkelerin ciddi anlamda turist çeken ülkeler konumuna yükselmesiyle mümkün olabileceğidir.

Dünya Turizm Örgütü kaynaklarına göre Rusya Federasyonu, turist girişleri bakımından, Avrupa destinasyonları arasında ilk on sırada olup 15 milyon turisti ağırlamıştır. Turizm gelirleri bakımından ise ilk dokuzuncu sırada olup 7.3 milyar dolarlık bir turizm gelirene ulaşılmıştır. Bunun içinde Kazakistan'ın payını bilmek mümkün değildir. Çünkü, bu konuda Dünya Turizm Örgütü raporlarında hiçbir ayrıntılı bilgi yoktur. Ayrıca Kazakistan'da da ciddi anlamda istatistikî bilgi olmadığı söylenebilir. Zira, yapılan araştırmada bu konuda hiçbir bilgiye ulaşılamamıştır. Ancak radyo haberleri ve duyularından hareketle Kazakistan'ın 1999 yılında 150 bin yabancı turist ağırladığı ve buna karşılık 400 bin Kazak'ın yurtdışına turistik amaçla çıktığı söylenmektedir.

Kazakistan'da Turizm Önemli midir?

Kazakistan'ın bağımsızlığını kazandığı günden bugüne bütçe açığının 1998 yılında 52.8 milyar tenge ve 1999 yılında ise 58.5 milyar tenge

olacağı tahminlenmiştir. Bir başka ifadeyle bütçe açığının Gayri Safi Milli Hasıla oranı %3'ler düzeyinde gerçekleşecektir. 1999 programında ise bu açık 357 milyon dolar olarak tahminlenmiştir (*Budak, 148*).

İşte bu noktada turizmin bir ülke için önemi ortaya çıkmaktadır. Çünkü, turizm gelirleri ihracat gelirleri içinde sayılmakta ve herhangi bir ülkenin ihracatını olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Örneğin, Türkiye turizm gelirlerinin ihracat içindeki payı %25 ile %35'ler seviyesindedir. Görünmeyen ihracat, bir başka ifadeyle bacasız sanayi, diye nitelendirilen turizm sektörünün tüm ülkeler için olduğu, kadar özellikle Kazakistan Cumhuriyeti için de önemi hiçbir şekilde göz ardı edilemez. Turizmin bir ülkenin ödemeler dengesi bilançosu içindeki yeri kadar ekonomide, özellikle hizmetler sektöründe yer alması, onun emek-yoğun sektör özelliğinden dolayı istihdama olan katkısı da unutulmaması gereken bir diğer önemli yönüdür.

Bu manada Kazakistan'da turizmin gelişmesi maddî ve manevî yatırımların ciddi anlamda yapılmasıyla mümkün olacaktır. Maddî yatırımlara; konaklama, ulaştırma, yeme-içme işletmeleri, yol, su, elektrik, kanalizasyon ve bunun gibi alt yapı ve üst yapı hizmetlerini göstermek mümkündür. Bu yatırımların bugünden yarma hemen tamamlanması tabii ki mümkün değildir. Ancak, ciddi kalkınma planları çerçevesinde konunun ele alınıp takip edilmesi önemlidir. Bu anlamda Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev'in Ekim 1997'de Parlamentoda halka açıkladığı 2030 stratejileri içerisinde "yüksek seviyede yabancı yatırımlara ve gelişmiş piyasa ekonomisine dayalı iktisadî büyüme" ile "alt yapı, özellikle ulaştırma ve haberleşme" konularındaki düşünceleri ülkedeki turizm hareketlerinin ivme kazanmasına sebep olacaktır (*Budak, 261*).

Bir ülkede turizmin gelişmesinde önemli yatırımlardan bir diğeri de manevî yatırımdır. Ma-

nevî yatırımdan kastedilen, insana yapılan yatırımdır. Turizm sektörünün eğitilmiş kalifiye işgücüne ihtiyacı vardır. Kalifiye işgücünün yetiştirilmesinde en önemli faktör, turizm eğitimi veren kurumlardır. İnsan kaynakları profili açısından Kazakistan'a baktığımızda yine Nursultan Nazarbayev'in "ilmî seviyesi ve ilmî eser yaratma potansiyeli yüksek, eğitim düzeyi üst seviyede olan bir halka sahibiz" şeklinde belirttiği bir yapı mevcuttur. Bu kaliteye sadece kaliteli turizm eğitimi verilmesiyle erişmek mümkün olacaktır (*Budak, 250*).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Dünya Turizm Örgütü'nün tahminlerine göre 2000 yılında 700 milyon kişi turizm hareketlerine katılacak ve 600 milyar dolar gelir elde edilecektir. Yine aynı örgüte göre 2010 yılında 1 milyar kişi turistik amaçla 1.550 milyar dolar harcama yapacaktır. 2020 yılında ise 1.6 milyar kişi uluslararası turizm hareketlerine katılacak ve 2 trilyon dolar gelir elde edilecektir.

Görüldüğü gibi Dünya turizm pastası gelecek yıllarda da büyümeye devam edecektir. Bu büyüme mevcut haliyle daha çok sanayileşmiş ülkeler, gelişmekte olan ülkeler ile orta ve doğu Avrupa ülkeleri etrafında yoğunlaşmıştır.

Dünya turizm pastasından pay almak isteyen ülkelerin mevcut tüm turistik değerlerini master plan çerçevesinde ele alıp, ekonomik anlamda bu yarışa katılmaları gerekmektedir. Bu noktada dünya turizm pazarındaki gelişmeleri ele almak suretiyle Kazakistan Cumhuriyeti'nin de neler yapması ya da yapabileceği hakkındaki düşünce ve önerilerimiz şunlardır:

- Çin, dünya turizm pazarında önemli gelişmeler yakalayabilmek için ülkede her yıl turizm fuarları organize etmeye başlamıştır. Aslında Çin Asya-Pasifik ülkeleri içinde ekonomisi yükselme eğilimi gösteren ve de büyüyen bir

dev konumundadır. Bu anlamda yakın gelecekte hem turist gönderen hem de turist çeken ülkeler içinde önemli bir konuma sahip olacaktır. Kazakistan'ın en yakın komşusu olan Çin'in bu yönünün ivedilikle ele alınıp turizm sektörü açısından değerlendirilmesi gerekmektedir.

- Dünyadaki turistik talep gelişmesine baktığımızda turistlerin kültürel aktivitelere katılmak istedikleri saptanmış ve bunların diğer turist tiplerinden daha fazla harcama meyilli oldukları belirlenmiştir.
- Dünya Turizm Örgütü İstatistik Şefi Enzo Paci ve Robert Cleaverdon'un yayımladıkları raporda şu ifade yer almaktadır: "2020 yılında teknoloji yaşamın her kademesine hakim olacaktır. Öyle ki, diğer bir insanla ilişki kurmadan birisinin hayatını sürdürmesi mümkün olacaktır. Bunun sonucu olarak da, insanlar diğer insanlarla temas kurma ihtiyacını yaşayacaklar ve turizm bu istek ve ihtiyacı gidermede insanlara fırsat tanıyan yegâne endüstri olacaktır".

Bu değerlendirme, tüm dünyada ülkelerin turizme yönelmeleri için yeterlidir. Ayrıca 2020 yılından itibaren insanların uzaya seyahatleri de başlamış olacaktır.

- Eko turizm ilgi çekmeye devam etmektedir. Bu Pazar, turizmin genel büyümesinden daha hızlı bir büyüme göstermekte ve paket tur hazırlayıcılarının da önemle dikkatini çekmektedir. Eko turizm yatırımı yapmak durumunda olan Brezilya, Amazonlar'da ekolojik dengenin korunması için önemli miktarda bütçe ayırıp yeni programlar uygulamaya başlamıştır.

Dünya Turizm Örgütü'nün 1997 yılında İstanbul'da yapmış olduğu genel kongresinde üç anahtar faktör üzerinde durulmuştur. Bunlar; destinasyonunuz için bir imaj yaratma, imaj ve ürününüzü satma ve kriz dönemlerinde imajınızı

koruma olmuştur. Alabildiğine rekabetin olduğu dünya turizminde yukarıda belirtilen bu üç anahtar kelime, ülkelerin titizlikle takip etmeleri gereken konuları arasına girmiştir.

Kazakistan'ın doğal, kültürel ve tarihî zenginliklerinin bir envanterini çıkararak önceliklerini saptaması gerekmektedir. Daha önce de belirtildiği gibi turizme açılacak yerlerin master planlarının yapılması sağlanmalıdır. Mevcut turistik aktivitelerine baktığımızda daha çok trekking, rafting, ata binme turlarının pazarlandığı görülmektedir. Bu aktivitelere ilâveten yoğun tu-

ristik taleple karşılaşılabilecek olan dinî turizmi, Özbekistan'ı da yanına almak suretiyle geliştirebilir. Bu anlamda Semerkant, Buhara, Hiva ve Türkistan (Ahmet Yasevi Hazretleri ve çevresi) şehirleri arasında çok yakrı işbirliği kurulabilir.

Diğer yandan Kazakistan'ın Kırgızistan ile ortak nehri olan vahşi Çu nehrinde rafting ve Ak-Suu buzul dağları ve efsanevi göl Issık Göl bağlantılı turlarla turistlerin bölgedeki kalış sürelerini uzatabilir. Ayrıca thermal turizm kaynaklarının da değerlendirme kapsamına alınması yararlı olacaktır.

KAYNAKLAR

BUDAK Feyzullah (1999), **Kazakistan'ın Dünü, Bugünü, Yarını**; Ocak Yayınları, Ankara.

DÜNYA TURİZM ÖRGÜTÜ YAYINLARI;
Ocak/Şubat 1998

DÜNYA TURİZM ÖRGÜTÜ YAYINLARI;
Mart/Nisan 1998

TOURISM HIGHLIGHTS; Dünya Turizm
Örgütü Yayınları

THE POSITION AND THE IMPORTANCE OF KAZAKSTAN IN WORLD TOURISM ACTIVITIES

Prof. Dr. Ahmet AKTAŞ

*Akdeniz University
Vocational Junior College of
Tourism and Hotel Management*

ABSTRACT

Today, with its financial support and employment possibilities, tourism sector has a great effect on national economy, cultural exchange and social Communications. It will be one of the three main service sectors in the world with telecommunication and information in the 21st century.

We try to outline international tourism activities in the world and in relation with Kazakhstan. Tourism also can be one of the main sectors in Kazakhstan if it is efficiently understood and organized.

Key Words:

International Tourism, World Tourism Geography, Tourism Activities,
Tourism Science

ЗНАЧЕНИЕ И МЕСТО КАЗАХСТАНА В МЕЖДУНАРОДНОМ ТУРИЗМЕ

Проф. Д-р Ахмет АКТАШ
Средиземноморский Университет
Высший техникум туризма и гостиничного дела

РЕЗЮМЕ

С каждым годом значение туризма в экономической, политической и социальной жизни стран возрастает. Наряду с этим после 2-ой мировой войны экономисты стали изучать его, и туризм занял своё место вместе с другими отраслями науки. Причина этого в том, что туризм является многоотраслевой сферой науки. На сегодня связь туризма с экономикой, менеджментом, правом, медициной, инженерными науками, географией, социологией, психологией, политологией явилось причиной возникновения новых поддисциплин. Например, экономика туризма, менеджмент туризма, право в туризме, социология туризма и т.д. в этой статье вкратце описываются международные туристические потоки в рамках мировой географии. Вместе с этим при заострении внимания на значении и месте Казахстана в этой географии сделаны некоторые предложения о том, что необходимо сделать в этом плане.

Ключевые слова:

Международный туризм, География мирового туризма,
Мероприятия в туризме, Наука туризма, Туризм в Казахстане

BILIG/EDİTÖRİYEL PRİNSİPLER

BILIG is published quarterly: Spring Summer, autumn and winter. At the end of each year, an annual indices series will be offered. Each issue will be forwarded to the subscribers and to the libraries and international institutions to be determined by the editorial board within one month after its publication.

GOALS AND OBJECTIVES

The goals in publishing BILIG are:

To bring forth the cultural riches, historical and current realities of the Turkish World in a scholarly manner.

To reach the experts and scholars who show interest in and produce and/or offer ideas related to the Turkish World.

To follow the studies related to the Turkish World internationally and inform about them to the experts, scholars and public.

SUBJECT MATTERS

BILIG is the social science Journal of the Turkish World. The articles to be published in this journal should be dealing with the historical and current issues and problems and suggesting solutions for the Turkish World.

CONTENTS

The contents of the articles to be published in BILIG are to include;

Those that are based on an original research which contribute knowledge and scientific information in its area.

Those that bring forth new views and perspectives on previously written scholarly works based on extensive research and resources,

Those that are the result(s) of studies/researches executed by well reputed individuals and research groups in the Turkish World on contract basis.

Those that inform/announce briefly about new/original works, articles, individuals and activities related to the Turkish World.

In order for any article to be published in BILIG, it should not have been previously published or accepted to be published elsewhere. Papers presented at a conference or symposium may be accepted for publication if stated so beforehand.

EVALUATION OF ARTICLES

The articles forwarded to be published in BILIG are first studied by the Editorial Board in view of the journal's objectives, subject matter, rules and regulations in writing. Those that are found acceptable are then sent to two referees who are authorities in their field for scientific evaluation. Referee reports are confidential and safe-kept for five years. In case one referee re-port is negative and one is favourable, the article may be sent to a third referee for re-evaluation.

The authors of the articles are to consider the criticisms, suggestions and corrections of the editorial board and referees. If they are in disagreement with the editorial board and/or the referees, they are entitled to counter present their views and justifications. Only the original copy of the unaccepted articles may be returned upon request.

The royalty rights of the accepted articles are considered transferred to the Ahmet Yesevi University Foundation. However the overall responsibility for the published articles belongs to the author of the article. Quotations from articles including pictures are permitted during full reference to the articles.

Payments to the authors and referees for their contributions are made within one month of publication. The amounts of payments are determined by the Editorial Board subject to the approval by the Board of Managers.

THE LANGUAGE OF THE JOURNAL

Turkey Turkish is the language of the journal. Articles presented in other Turkish dialects may be evaluated after they are translated into Turkey Turkish if necessary.

Abstracts in English and Russian along with Turkish are given for each article published in BILIG.

WRITING RULES

The Structure of the Articles

In general the following are to be observed in writing the articles for BILIG:

- 1. Title of the Article*
- 2. Name(s) and address (es) of the author(s). (All in Latin letters. Names and surnames are in capital letters. Addresses in normal italic letters)*
- 3. Abstracts (with key words)*
- 4. Each article is to begin with an introductory section stating the purpose, scope and methods utilised; and should continue with main section to include data, observations, views, comments and discussions (pros and cons) and should end with a final section to include important results and, conclusion.*
- 5. Acknowledgements (if necessary)*
- 6. List of references.*
- 7. Title and abstract in English (as in Turkish Abstract)*
- 8. Title and abstract in Russian (as in Turkish Abstract)*

TITLE

Should state the subject clearly. Should not exceed 12 words and should be capitalised in bold.

ABSTRACT

Should not exceed 250 words. It should be written in a clear, concise and complete way to reflect the purpose and conclusion of the study so that it could be re-published separately from other parts of the article. The summary with its title should be written in italics. Within abstract no references and formulae should be given. At least 3, maximum 8 key words should be given at the bottom of the abstracts after a double space,

MAM SECTION

*Articles should be written in computer 10 points (Times New Roman or similar other characters with double space on A4 (29.7*21 cms) papers. 3cms margins should be left on both ends of the pages. Pages should be numbered. Each article should be composed of at least five thousand and maximum ten thousand words.*

SUB-SECTIONS

In order to provide an orderly transition of information and ideas of the main text and to determine a clear structure of the article other sub-titles may be used for different sections and parts of the article.

Main Heading: *These can be used for the summary, sections of the main text, acknowledgement (if any), references and appendices (if any). THESE HEADINGS SHOULD BE CAPITALISED.*

Interval Headings: *should be in bold; only the first letters of each word should be in capital. At the end of each Interval heading a new paragraph should be started.*

Sub-headings : *should be in bold; only the first letter of the first word should be in capital and the writing should continue on the same line after a colon (:).*

FIGURES AND TABLES

Figures should be drawn on transparent or white paper in ink so as not to cause problems in printing or reducing in size. Each figure should be on a separate page and should be numbered with a caption of the title in Turkish first and English below it.

Tables should also be numbered. It should have the title in Turkish first and English below it. The titles of the figures and tables should be clear and concise. The first letters of each word should be capitalised. When necessary footnotes and acronyms should be below the captions.

PICTURES

Should be on highly contrasted photo papers. Rules for figures and tables are applied for pictures as well. In special cases colored-pictures may be printed.

The number of pages for figures, tables and pictures should not exceed ten pages. Authors having the necessary technical facilities may themselves insert the related figures, drawings and pictures into the text. Those without any technical facilities will leave the proportional sizes of empty space for pictures within the text numbering them.

Stating the Source within the Text:

The following examples should be observed when giving the source within the text. Sources will not be given as footnotes.

a. Quoting a single or multi-authored source; first the last name of the author is written and then the date is written in parenthesis as shown in the example.

..... Köksoy (1998)

..... Some authors (Bilgegil, 1970; Kaplan, 1974; Aktaş, 1990)

b. When multi-authored sources are mentioned, the name of first author is written for others (et. al) is added.

..... İpekten et. al., (1975).

Full reference including all the names should be given in the list of references at the end of the article.

c. If an unreachable source is quoted within the text from an available source it should be indicated as follows:

..... Köprülü (1911: in Çelik 1998)

d. Personal Communications can be indicated by giving the last name(s), the date(s) but full references should be stated at the end of the article.

LIST OF REFERENCES

a. For periodicals :

The name(s) of author(s), date, the title of the article, the name of the periodical in full, volume, and issue and page numbers should be quoted.

b. For submitted papers at conferences and /or symposiums:

The name(s) of author(s), the date, the title of the paper(s), the name/title of the conference/symposium, editor(s), publishing company, volume number, place of organization and page number should be indicated.

c. For books

The name(s) of author(s), the date, the title of the book (first letters capitalised) publishing company, the city where it was published, number of pages should be specified.

d. For reports, theses and dissertations

The name(s) of author(s), the date, the title of the theses or report, name of the institution or university, archives number, published or unpublished should be specified.

HOW TO FORWARD THE ARTICLES

The articles duly prepared in accordance with the principles set forth on the foregoing pages are to be sent in three copies (one original, two copied forms) to BILIG for publication to the address given below. The last corrected fair copies in diskettes and original figures are to reach BILIG within not later than one month. Minor editing and re-arrangements may be done by the editorial board,

CORRESPONDENCE ADDRESS;

Bilig Dergisi Editörlüğü

Ahmet Yesevi Üniversitesi

Mütevelli Heyet Başkanlığı

Taşkent Caddesi, 10. Sok. No: 30 06490

Bahçelievler, Ankara-Türkiye

Te: (0312) 215 22 06

Fax: (0312) 215 22 09

e-mail : bilig@yesevi.edu.tr http :

// www.yesevi.edu.tr/bilig

B İ L İ G / Y A Y I N İ L K E L E R İ

Bilig bahar, yaz,sonbahar, kış olmak üzere yılda dört sayı yayımlanır. Her yılın sonunda derginin yıllık dizini çıkarılır; Yayın Kurulu tarafından belirlenecek kütüphanelere, uluslararası endeks kurumlarına ve abonelere -yayımlandığı tarihten itibaren bir ay içerisinde- gönderilir.

AMAÇ

Bilig'in yayım amacı;

- Türk dünyasının kültür zenginliklerini, tarihî ve güncel gerçeklerini bilimsel ölçüler içerisinde ortaya koymak;
- Türk dünyasına ilgi duyan, bu konuda fikir üreten uzman ve bilim adamlarına ulaşmak;
- Türk dünyası ile ilgili olarak, uluslararası düzeyde yapılan bilimsel çalışmalarını izlemek, bunları ilgili bilim adamlarına, uzmanlara ve ilgili kamuoyuna duyurmaktır.

KONU

Bilig, Türk dünyasının sosyal bilimler dergisidir. *Bilig'de* yayımlanacak yazılar sosyal bilimler alan ile ilgili konular başta olmak üzere, Türk dünyasının tarihî ve güncel problemlerini ortaya koyan, bu problemlere çözüm önerileri içeren yazılar olmalıdır.

MUHTEVA

Bilig'e gönderilecek yazılarda;

- Alanında bir boşluğu dolduracak; araştırmaya dayalı özgün makale,
 - Daha önce yazılmış yazı ve çalışmaları zengin bir kaynakçaya dayanarak değerlendiren, eleştiren ve bu konuda yeni ve dikkate değer görüşler ortaya koyan araştırma ve inceleme yazısı,
 - Türk Dünyası ile ilgili konularda eser ve çalışmalarıyla tanınmış kişi ve gruplara anlaşmalı olarak yaptırılacak araştırma,
 - Türk Dünyası ile ilgili eser, yazı, şahsiyet ve yeni faaliyetleri tanıtan, duyuran, haber veren kısa yazılar,
- olma özelliği aranır.

Araştırma ve inceleme yazılarının *Bilig'de* yayımlanabilmesi için daha önce bir başka yayın organında yayımlanmamış veya yayımlanmak üzere kabul edilmemiş olması gerekir. Daha önce bir bilimsel kongrede sunulmuş tebliğler, bu durumu belirtmek şartıyla yayıma kabul edilebilir.

YAZILARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bilig'de yayımlanmak üzere gönderilen yazılar önce amaç, konu, muhteva, sunuş tarzı ve yazım kurallarına uygunluk yönlerinden Yayın Kurulu'nca incelenir. Bu yönleriyle uygun bulunanlar, bilimsel bakımdan değerlendirilmek üzere, alanında eser ve çalışmalarıyla tanınmış iki hakeme gönderilir. Hakem raporları gizlidir ve 5 yıl süreyle saklanır. Hakem raporlarından biri olumlu, diğeri olumsuz olduğu takdirde, yazı üçüncü bir hakeme gönderilebilir.

Yazarlar, hakem ve Yayın Kurulu'nun eleştiri, öneri ve düzeltmelerini dikkate almak zorundadırlar. Katılmadıkları hususlar olduğunda bunları ayrı bir sayfada, gerekçeleri ile birlikte açıklama hakkına da sahiptirler. Yayına kabul edilmeyen yazıların yalnızca birinci nüshaları istek halinde yazarlarına iade edilir.

Bilig'de yayımlanması kabul edilen yazıların te'lif hakkı **Ahmet Yesevi Üniversitesi'ne Yardım Vakfı'**na devredilmiş sayılır.

Yayımlanan yazılardaki görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazı ve fotoğraflar, kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Yayımlanması kararlaştırılan yazıların yazarlarına ve hakemlerine, te'lif ve inceleme ücreti, yayım tarihinden itibaren 1 ay içerisinde ödenir. Ücret miktarı **Yayın Kurulu'**nun önerisi üzerine **Yönetim Kurulu'**nca belirlenir.

YAZIM DİLİ

Bilig'in yazım dili Türkiye Türkçesi'dir. Ancak her sayıda derginin üçte bir oranını geçmeyecek şekilde İngilizce yazılara da yer verilebilir. Türkiye Türkçesi dışındaki Türk lehçelerinde hazırlanmış yazılar, gerektiği takdirde Yayın Kurulu'nun karan ile Türkiye Türkçesi'ne aktarıldıktan sonra değerlendirilir.

Yayımlanacak yazıların Türkçe özetlerinin yanısıra İngilizce ve Rusça özetleri de verilir.

YAZIM KURALLARI

Makalenin Yapısı

Makalenin genel olarak aşağıda belirtilen düzene göre sunulmasına özen gösterilmelidir:

- 1) Başlık
- 2) Yazar ad(lar)ı ve adres(ler)i
(Hepsi Lâtin/Türk harfleriyle olmak üzere yazar adları, soyadı büyük harflerle olmak üzere koyu karakterde, adresler normal italik karakterde)
- 3) Özet (anahtar kelimeler eklenerek)
- 4) Makale, çalışmanın amaç, kapsam, çalışma yöntemlerini belirten bir **giriş** bölümüyle başlamalı; veriler, gözlemler, görüşler, yorumlar, tartışmalar.. gibi **ara** ve **alt** bölümlerle devam etmeli; ve nihayet **tartışma ve sonuçlar** (veya *sonuçlar ve tartışmalar*) bölümüyle son bulmalıdır.

5) Katkı belirtme (*gerekıyor ise*)

6) Kaynaklar Dizini

7} İngilizce başlık ve İngilizce Özet (*Türkçe özetle olduğu gibi*) 8}

Rusça başlık ve Rusça Özet (*Türkçe özetle olduğu gibi*)

Başlık

Konuyu en iyi şekilde belirtmeli, 12 kelimeyi geçmemeli, tamamı büyük harflerle ve **bold** olarak yazılmalıdır.

Özet

250 kelimeyi geçmeyecek şekilde ve yayının diğer bölümlerinden ayrı olarak yayımlanabilecek düzeyde yazılmış, yazının tümünü en kısa, öz biçimde (*özellikle çalışmanın amacını ve sonucunu*) yansıtacak nitelikte olmalıdır. Özetin başlığı ve metin kısmı italik karakterle yazılmalıdır. Özet içinde, yararlanılan kaynaklara, şekil, çizelge ve eşitlik numaralarına değinilmemelidir. Özetin altında bir satır boşluk bırakılarak en az 3, en çok 8 anahtar kelime verilmelidir.

Ana Metin

Makale, A4 boyutunda (29.7x21 cm.) kâğıtların üzerine bilgisayarda 1,5 satır aralıkla ve 10 punto (*Times New Roman veya benzer bir yazı karakteri ile*) yazılmalıdır. Sayfa kenarlarında 3'er cm. boşluk bırakılmalı ve sayfalar numaralandırılmalıdır. Yazılar en az beşbin, en çok onbin civarında kelimedenden oluşmalıdır.

Bölüm Başlıkları

Makalenin yapısını belirlemek ve ana metinde düzenli bir bilgi aktarımı sağlamak üzere yazıda **ana**, **ara** ve **alt** başlıklar kullanılabilir. Başlıklara numara veya harf verilmemelidir.

Ana Başlıklar: Bunlar, sıra ile özet, ana metnin bölümleri, teşekkür (*varsa*), kaynakça, ekler (*varsa*)'den oluşmaktadır. ANA BAŞLIKLAR BÜYÜK HARFLERLE YAZILMALIDIR.

Ara Başlıklar: Tamamı koyu olarak yazılacak; ancak, her kelimenin ilk harfi büyük olacak, başlık sonunda satırbaşı yapılacaktır.

Alt Başlıklar: Tamamı koyu olarak yazılacak; ancak, ilk kelimenin birinci harfi büyük olacak, başlık sonuna iki nokta (üst üste) konularak yazıya aynı satırdan devam edilecektir.

Şekiller ve çizelgeler

Şekiller, küçültmede ve basımda sorun yaratmamak için siyah mürekkep ile, düzgün ve yeterli çizgi kalınlığında aydınlar veya beyaz kağıda çizilmelidir. Her şekil ayrı bir sayfada olmalıdır. Şekiller 1 (bir)'den başlayarak ayrıca numaralandırılmalı ve her şeklin altına başlığıyla birlikte önce Türkçe, sonra İngilizce olarak yazılmalıdır.

Çizelgeler de şekiller gibi, 1 (bir)'den başlayarak ayrıca numaralandırılmalı ve her çizelgenin üstüne başlığıyla birlikte önce Türkçe, sonra İngilizce olarak yazılmalıdır. Şekil ve çizelgelerin başlıkları, kısa ve öz olarak seçilmeli ve her kelimenin ilk harfi büyük, diğerleri küçük harflerle yazılmalıdır. Gerekli durumlarda açıklayıcı dipnotlara veya kısaltmalara şekil ve çizelgelerin hemen altında yer verilmelidir.

Resimler

Parlak, sert (*yüksek kontrastlı*) fotoğraf kâğıdına basılmalıdır. Ayrıca şekiller için verilen kurallara uyulmalıdır. Özel koşullarda renkli resim baskısı yapılabilecektir.

Şekil, çizelge ve resimler toplam 10 sayfayı aşmamalıdır. Teknik imkâna sahip yazarlar, şekil, çizelge ve resimleri aynen basılabilecek nitelikte olmak şartı ile metin içindeki yerlerine yerleştirebilirler. Bu imkâna sahip olmayanlar, bunlar için metin içinde aynı boyutta boşluk bırakarak içine şekil, çizelge veya resim numaralarını yazarlar.

Metin İçinde Kaynak Verme

Metin içinde kaynak vermede aşağıdaki örneklere uyulmak, kesinlikle dipnot şeklinde kaynak gösterilmemelidir:

a) Metin içinde tek yazarlı kaynaklara değinme yapılırken, aşağıdaki örneklerde olduğu gibi, önce araştırmacının soyadı, sonra parantez içinde yayım tarihi verilir.

... *Köksoy (1998)*

... *Bazı araştırmacılar (Bilgegil, 1970; Kaplan, 1974; Aktaş, 1990)*

b) Çok yazarlı yayınlara metin içinde değinilirken, aşağıdaki gibi ilk yazar adı belirtilmeli, diğerleri için vd. harfleri kullanılmalıdır. Ancak kaynaklar dizini'nde bütün yazarların isimleri yer almalıdır.

... *İpekten vd. (1975)*

c) Ulaşılamayan bir yayına metin içinde değinme yapılırken bu kaynakla birlikte alıntının yapıldığı kaynak da aşağıdaki gibi belirtilmelidir.

...*köprülü (1911; Çelik, 1998'den)*

d) Kişisel görüşmelere metin içinde *-soyadı ve tarih belirtilerek-* değinilmeli, ayrıca kaynaklar dizini'nde de belirtilmelidir.

Kaynaklar Dizini

a) Süreli yayınlar için:

Yazar ad(lar)ı, tarih, makalenin başlığı, süreli yayının adı [*kısaltılmamış*], cilt no [*sayı no*], sayfa no.

b) Bildiriler için:

Yazar ad(lar)ı, tarih, bildirinin başlığı, sempozyumun veya kongrenin adı, editör(ler), basımevi, cilt no, düzenlendiği yerin adı, sayfa no.

c) Kitaplar için:

Yazar ad(lar)ı, tarih, kitabın adı (*ilk harfleri büyük*), yayımevi, basıldığı şehrin adı, sayfa sayısı.

d) Raporlar ve tezler için;

Yazar ad(lar)ı, tarih, raporun veya tezin başlığı, kuruluş veya üniversitenin adı, arşiv no (varsa), sayfa sayısı, yayımlanıp yayımlanmadığı.

YAZILARIN GÖNDERİLMESİ

Bilig'de yayımlanmak üzere -yukarıda belirtilen ilkelere uygun olarak- hazırlanmış yazılar, biri orijinal, diğer ikisi fotokopi olmak üzere aşağıdaki adrese gönderilir. Yayıma kabul edilen yazıların son düzeltmeleri yapılmış bilgisayar disketleri ile şekillerin orijinalleri en geç bir ay içinde yukarıda belirtilen adrese ulaştırılır. Yayın Kurulu'nca, esasa yönelik olmayan küçük düzeltmeler yapılabilir.

YAZIŞMA ADRESİ

Bilig Dergisi Editörlüğü

Ahmet Yesevi Üniversitesi

Mütevelli Heyet Başkanlığı

Taşkent Cad. 10. Sok. No: 30

06490 Bahçelievler/ANKARA

Tel: (0312) 215 22 06

Fax: (0312) 215 22 09

e-mail: bilig@yesevi.edu.tr

[http: // www.yesevi.edu.tr/bilig](http://www.yesevi.edu.tr/bilig)

bilig'DEN DUYURU

Türk Dünyasının Sosyal Bilimler Dergisi olan *bilig*, uluslararası standartlara uygun, hakemli bir dergidir. *Bilig*, hem ABD'deki **Cambridge Scientific Abstracts'in Sociological Abstracts Managing Editörlüğü** tarafından hem de İngiltere'deki **London School of Economics'in International Bibliography of Social Sciences (IBSS)** tarafından düzenli olarak taranmaktadır. Böylece *bilig*, tam anlamıyla uluslararası bir bilim dergisi hüviyetine kavuşmuştur. Ayrıca *Bilig*, Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA), Bilimsel Dergilere Destek Programı kapsamındadır.

Yılda 4 defa (kış, ilkbahar, yaz, sonbahar) yayımlanan ve 2000 adet basılan her sayının yurt içi ve yurt dışındaki okurlarımıza ulaştırılması, hem zaman almakta hem de büyük bir masrafa yol açmaktadır. Bu nedenle *bilig'i*, bilişim teknolojilerinden yararlanarak, basılı bir yayın olmanın yanında bir de elektronik dergi olarak sunuyoruz.

Amacımız Türk Dünyasına hizmet olduğu için elektronik *bilig* aboneliği ücretsiz olarak gerçekleştirilecektir. Ancak *bilig'i* daha güzele, en güzele eriştirebilmek için dergimiz hakkında abonelerimizin görüş ve önerilerini bir "geri bildirim" (feed back) sistemi ile Öğrenmek istiyoruz. Bu nedenle ücretsiz *bilig* aboneliği olan okuyucularımızdan, *M-fig'in* yeni bir sayısı ellerine geçtiğinde, bir Önceki sayı hakkındaki görüşlerini: <http://www.yesevi.edu.tr/bilig> adresimizdeki BİLİG MAKALELERİNİ DEĞERLENDİRME FORMU'nu doldurarak online veya faksla bildirmelerini rica ediyoruz. Formlar-daki bilgiler istatistiksel olarak değerlendirilecek, gönderenlerin isimleri gizli tutulacak, tek tek açıklama yapılmayacaktır.

Dergi ile ilgili daha fazla bilgi için web adresimizi ziyaret edebilir veya uyarı ve öneriler için bilig@yesevi.edu.tr adresine elektronik olarak mesaj iletebilirsiniz.

İlginize şimdiden teşekkür ederiz.

Adres:

bilig Editörlüğü

Taşkent Caddesi,

10.Sokak No.30

06490

Bahçelievler/ANKARA

TÜRKİYE

Tel: +90312 215 22 06

Fax: +90312 215 22 09

BİLİĞ MAKALELERİNİ DEĞERLENDİRME FORMU

Değerlendirilen Sayı Bilig 16-Kış 2001	İçindekilere Göre Makale Sıra No:								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Sizce bu makale, dayandığı materyal yönünden, alanında bir boşluk dolduracak yeni gözlem ve verilere dayalı, özgün bir bilimsel çalışmanın ürünü müdür?	Evet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Hayır	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Bilemiyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sizce bu makale, daha önce yazılmış yazı ve çalışmaları değerlendiren, eleştiren ve konu hakkında yeni ve dikkate değer görüşler ortaya koyan bir inceleme yazısı mıdır?	Evet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Hayır	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Bilemiyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bu makaleye benzer makalelerin Bilig'de yayımlanmasını istiyor veya Türk Dünyası için yararlı buluyor musunuz?	Evet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Hayır	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Bilemiyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bu sayıdaki makaleleri, sizce en değerli olanına 10 puan, en az değerdekine 1 puan vererek, değerlendirir misiniz?	SAF	D	J	J	J	J	J	J	J
	SDF								
	SFD	K	K	K	K	K	K	K	K
Ekleme istediğiniz başka görüş, öneri ve eleştirileriniz varsa lütfen yazınız.									

BİLİĞ ABONE BİLGİ FORMU

ADI	<input type="text"/>
SOYADI	<input type="text"/>
MESLEĞİ	<input type="text"/>
EĞİTİM DURUMU	<input type="text"/>
ADRES	<input type="text"/>
ŞEHİR	<input type="text"/>
ÜLKE	<input type="text"/>
TELEFON	<input type="text"/>
FAX	<input type="text"/>
E-MAIL	<input type="text"/>